

Zpravodaj

obcí Bohousová, Litice nad Orlicí a Záchlumí

3-4/2017

Foto: archiv SDH Bohousová – pletení velikonočních pomlázků, 14. 4. 2017

Informace obecního úřadu

Rada obce se od zasedání zastupitelstva obce, které se konalo 16.2.2017 v restauraci Fontána v Záchlumí, sešla ke svému zasedání celkem pětkrát. Na těchto zasedání bylo projednáváno:

- schválení rozpočtu a rozpočtového výhledu příspěvkových organizací, školy a školky
- účetní závěrka Základní školy v Bohousové a Mateřské školy v Záchlumí
- uložení peněz na účtech
- otázky kanalizace
- příspěvky na občany umístěné v domovech pro seniory
- příprava: „Putování přes tři zvoničky“ a Litická pouť
- informace o pozemkových úpravách v Záchlumí, plán společných zařízení KOP Záchlumí
- výběrové řízení na parkoviště a prostranství u Konzumu
- výběrové řízení na vzduchotechniku v kuchyni ve školce

Proběhlo výběrové řízení na zhovitele parkoviště a úpravy prostranství před Konzumem v Záchlumí – Bohousová. Z došlých šesti nabídek byla vybrána firma Help, silnice-železnice s.r.o z Ústí nad Orlicí. Jedná se o druhou etapu, kde budou vybudována parkovací místa, upravena zastávka autobusu a bude vybudován chodník přes železniční přejezd. Před Konzumem proběhne celková rekonstrukce komunikace s odvodňovacími prvky. Zde obec požádala o dotaci z POV Pardubického kraje a v současné době zpracováváme žádost o dotaci do MAS Orlicka.

V rámci zkvalitnění třídění odpadů a hromadění tříděného odpadu bude ***od května voz tříděného odpadu každých čtrnáct dní***.

Neodpustím si na tomto místě se opět zmínit o systému třídění a ukládání odpadu. Někteří občané si stále pletou místo, kde jsou umístěny kontejnery na tříděný odpad, za místo komunální skládky. Stále upozorňuji na tuto skutečnost, ale bohužel se najdou jedinci, kteří toto nerespektují. V Liticích jsou pro chataře u garáží umístěny tři kontejnery o objemu 1100 l na komunální odpad. Znovu připomínám, že obec, ve spolupráci s hasiči, pořádá 4x do roka sběr jak tříděného a nebezpečného, tak i komunálního odpadu. Vše je v lidech a v jejich přístupu k nakládání s odpady, které vyprodukují. Jiný způsob není možný a bude přísně posuzován jako porušení obecně závazné vyhlášky obce a porušení zákona o odpadech. Toto platí i pro „odložení“ odpadů mimo stanovené termíny. **Bud'me ohleduplní ke svému okolí a svým sousedům.**

Na sobotu 29.4.2017 je naplánován třetí ročník „Putování přes tři zvoničky“. Přijďte svou účastí podpořit svoje zdraví, mysl i dobrou náladu a i tradici v našich třech částech obce.

Dne 29. a 30. dubna 2017 proběhne **Litická pout'**, kterou doprovodí pouťové atrakce. Do kaple v Liticích n.O. byl umístěn restaurovaný oltář a křížová cesta. Restaurování kaple bude probíhat i v letošním roce. Hrad Litice bude otevřen. V neděli 30.4.2017 v 15.00 hodin bude sloužena mše v kapli Krista Dobrého pastýře.

starosta obce Miroslav Falta

Možnost pronájmu

Obec Záchlumí nabízí k pronájmu nebytové prostory v objektu Fontána, bývalý prostor pošty. Cena za pronájem 600,- Kč měsíčně + el. energie. Bližší informace na obecním úřadě v Záchlumí.

V sobotu, dne 27.5.2017, se bude konat od 18.00 hodin na hasičské chatě v Záchlumí již tradiční **"Kácení máje"**. Program a občerstvení je zajištěno a k tanci i poslechu bude hrát "Plazma". Přijďte se pobavit, těšíme se na Vás.

Srdečně Vás zve Sbor dobrovolných hasičů v Záchlumí.

Společenská kronika

V období od 1.1.2017 do 31.3.2017 oslavili životní jubileum tito naši občané.

92 let Lýrová Božena	Bohousová
91 let Dytrtová Ludmila	Litice nad Orlicí
87 let Janebová Františka	Bohousová
86 let Kašková Vlasta	Záchlumí
86 let Dostálová Vlasta	Bohousová
84 let Zikmund Josef	Záchlumí
83 let Krejčová Zdeňka	Bohousová
75 let Valach Vladislav	Bohousová
70 let Pluhařová Jana	Litice nad Orlicí
70 let Peřinová Anna	Bohousová
65 let Janovec Pavel	Záchlumí
65 let Píč Vladimír	Záchlumí

Všem oslavencům, i ostatním občanům, kteří v tomto období oslavili významné životní jubileum, přejeme do dalších let pevné zdraví, životní optimismus a jenom pohodové dny.

Miroslav Falta
předseda kulturní komise

Základní škola Bohousová informuje

Na žáky školy čekalo před ukončením 1. pololetí překvapení, které bylo spojeno s předáváním pololetního vysvědčení. Před pololetními prázdninami jsme 2. února navštívili Muzeum řemesel v Letohradu. Nejprve se žáci seznámili s expozicí řemesel ve třech patrech sýpky. Mohli poznat, jak se vyrábělo mýdlo, paruky, klobouky, nebo jak pracoval hodinář, sedlář, holič, cukrář, pekař, mlynář a další živnosti, zkrátka řemesla stará přes 100 let. Také nahlédli, jak vypadala dříve četnická stanice, výdejna jízdenek na vlakovém nádraží, mlýnice, nebo styl vesnické hospody. Po prohlídce expozice řemesel na ně čekal hlavní program ve 100 let staré školní třídě.

Žáci ZŠ Bohousová ve 100 let staré třídě při přebírání pololetního vysvědčení.

Po úvodu a krátkém povídání o dřívější škole s jejími zvyky, čekala žáky samostatná práce s připravenými pracovními listy. Děti plnily připravené úkoly, mohly si vyzkoušet některé dobové tresty, např. sedět v „oslovské lavici“, nasadit si masku oslí hlavy, klečet na polínkách nebo kamenech. Děti také skládaly na magnetické tabuli obrázky, které se dříve používaly při výuce, nebo si zkusily vyplnit čtyřsměrku a mnoho dalšího. Po ukončení výukového programu předaly třídní učitelky slavnostně svým žákům vysvědčení za 1. pololetí. Každý žák byl také na památku vyfotografován profesionální fotografkou paní Šimkovou. Pamětné fotografie v retro stylu obdrželi žáci zdarma, jako dárek školy.

Letošní příznivé sněhové podmínky jsme využili a ve středu, 15. února, zavítali s žáky školy do lyžařského areálu v Bartošovicích v Orlických horách, kde jsme

Žáci školy plnili úkoly v pracovních listech ze starých školních časů.

absolvovali půldenní lyžařský výcvik. Ve spolupráci s instruktory lyžařské školy Nella jsme děti rozdělili na skupinky podle výkonosti. Začátečníci zkoušeli první obloučky a dovednosti pod dozorem lyžařských instruktorů na dětském provazovém vleku. Ti ostatní již od začátku využívali velký vlek a pod dozorem pana ředitele P. Skulbaševského a paní vychovatelky M. Dvořákové se zdokonalovali a pilovali lyžařské dovednosti a nácvik oblouku. Postupně se na velký vlek přidávali žáci z provazového vleku, které tam podle uvážení posílali profesionální instruktoři. Nakonec si velký vlek vyzkoušela většina žáků a také si vylepšili své lyžařské umění. Všichni byli velmi spokojení a nadšení z krásně prožitého dne. V autobusu je přepadla menší únava z vydaných sil během lyžařského výcviku.

Koncem února absolvovali žáci poslední lekci plavecké výuky v bazénu v Ústí nad Orlicí, kde již strávili svůj čas volnějším režimem výuky a mohli si vyzkoušet jízdu tobogánem, vyzkoušet parní lázeň, vodní vířivku, nebo hrát různé hry ve vodě a vodní pólo. Žáci obdrželi za své snažení během výcviku „*Mokré vysvědčení*“ v podobě kapra, úhoře, žraloka, nebo delfína, volné vstupenky do bazénu a jako dárek pěnové vodolepky do vany. Dalším zpestřením hodin TV byly dvě lekce bruslení na zimním stadionu v Rychnově nad Kněžnou, kde si žáci vyzkoušeli techniku bruslení a zjistili, že se od loňského roku zlepšili.

Další velkou událostí pro naši školu byla kulturní akce města Žamberk s názvem „TALENT 2016“, kde získávají ocenění děti, které svými výsledky v oblasti vědy, kultury, nebo sportu zaujaly předními umístěními. Letošního ročníku se účastnila

Některí žáci si s radostí vyzkoušeli dobové tresty v podobě klečení na polínkách a to dobrovolně.

i žákyně 5. ročníku Anežka Sládková, která byla nominovaná za úspěchy v závodech horských kol a atletice spolu s výsledky za oddíl cyklistiky Tessuti Sport Žamberk. Měsíc březen patřil dvěma výukovým programům rozdílného charakteru. Ve středu 15. března nás navštívil člen Českého červeného kříže Ústí nad Orlicí. Žáci se seznámili s pracovní náplní zdravotního záchranáře a člena posádky RZP (rychlá zdravotnická pomoc), zásadami první pomoci, jak se zachovat při tísňovém volání, nebo s prováděním umělého dýchaní z úst do úst na testovací figuríně.

O týden déle 22. března k nám zavítal pan Ješina s výukovým programem „Svět 3D promítání“, který se uskutečnil v kulturním sále Fontána Záchlumí. Tohoto programu se účastnily i spřátelené MŠ Záchlumí a Hejnice a také žáci ze ZŠ Rybná nad Zdobnicí. Děti poznaly tajemství prostorového vnímání obrazu a virtuální reality formou zážitkového programu, doplněném promítáním krátkého filmu ve 3D „Úžasný oceán“, kde se staly součástí prostorů pod hladinou oceánu a podmořští živočichové nám byli opravdu nablízku. Pro děti to byl velmi zajímavý a přínosný zážitek z tohoto světa.

Petr Skulbaševský, ředitel ZŠ

Jak topit ekologicky a ekonomicky?

To je otázka, která mě začala trápit zejména při letošní, teplotně podprůměrné zimě. Každý topil „jak nejlépe uměl“ až samozřejmě nejen z toho byla v měsíci lednu smogová situace. Dle ČHMÚ (Český hydrometeorologický ústav) byly v lednu 2017 v porovnání s dlouhodobým průměrem (roky 2007 – 2016) zhoršené rozptylové podmínky ve všech krajích. Sami jste to možná poznali, že se vám hůře dýchalo, a když jste chtěli vyvětrat, nahrnul se vám domů po síře a spalinách zapáchající vzduch. A samozřejmě také polétavý prach.

Tab. 1 Přehled vyhlášených smogových situací a regulací z důvodu vysokých koncentrací PM₁₀ v lednu 2017

Vyhlášení [SEČ]		Odvolání [SEČ]		Trvání [hodiny]		Oblast SVRS
Smogová situace	Regulace	Regulace	Smogová situace	Smog. situace	Reg.	
07.01.2017 05:35	08.01.2017 14:13	11.01.2017 15:32	11.01.2017 20:17	111	73	Aglomerace O/K/F-M bez Třinecka
07.01.2017 05:35	08.01.2017 19:45	10.01.2017 13:27	11.01.2017 03:28	94	42	Třinecko
08.01.2017 14:13	x	x	11.01.2017 03:49	62	x	Zóna Moravskoslezsko
09.01.2017 01:40	09.01.2017 10:10	10.01.2017 10:26	11.01.2017 14:24	61	24	Zlínský kraj
19.01.2017 14:34	21.01.2017 04:40	24.01.2017 04:09	24.01.2017 10:29	116	71	Zóna Střední Čechy
19.01.2017 16:29	20.01.2017 13:35	22.01.2017 05:52	24.01.2017 07:16	111	40	Královéhradecký a Pardubický kraj
19.01.2017 19:34	20.01.2017 02:31	20.01.2017 22:42	22.01.2017 18:55	71	20	Třinecko
19.01.2017 21:25	25.01.2017 15:15	28.01.2017 08:36	03.02.2017 18:00	357	65	Aglomerace O/K/F-M bez Třinecka
	01.02.2017 21:13	03.02.2017 06:53			34	
19.01.2017 22:26	20.01.2017 22:43	24.01.2017 10:08	29.01.2017 07:22	225	83	Olomoucký kraj
19.01.2017 23:03	21.01.2017 04:28	23.01.2017 21:10	24.01.2017 10:28	107	65	Aglomerace Praha
20.01.2017 00:28	x	x	27.01.2017 00:38	168	x	Ústecký kraj
20.01.2017 00:34	x	x	22.01.2017 08:58	56	x	Aglomerace Brno
20.01.2017 00:35	x	x	23.01.2017 05:04	76	x	Zlínský kraj
20.01.2017 01:55	x	x	23.01.2017 02:31	73	x	Zóna Moravskoslezsko
20.01.2017 05:15	23.01.2017 12:32	24.01.2017 22:35	25.01.2017 13:55	129	34	Plzeňský kraj
20.01.2017 12:23	x	x	22.01.2017 12:05	48	x	Jihomoravský kraj bez aglomerace Brno
21.01.2017 22:09	x	x	24.01.2017 08:19	58	x	Jihočeský kraj
24.01.2017 05:13	x	x	27.01.2017 11:47	79	x	Zlínský kraj
25.01.2017 07:18	26.01.2017 00:20	27.01.2017 04:31	27.01.2017 12:41	53	28	Třinecko
26.01.2017 05:32	x	x	27.01.2017 06:10	25	x	Zóna Moravskoslezsko

PM 10 je polétavý prach neboli pevné částice (PM - *particulate matter*) jedná se o drobné částice menší než 10 µm schopné volného pohybu v atmosféře. Přirozeně se částice do atmosféry uvolňují při vulkanické činnosti, požárech nebo erozi. Nepřirozeně především spalováním fosilních paliv, emisemi dopravních prostředků, při spalování v elektrárnách, spalovnách a díky nejrůznějšímu průmyslu. Vliv na lidské zdraví závisí především na velikosti částic. PM10 jsou schopny pronikat v podstatě bez problémů do dolních cest dýchacích, platí zde úměra čím menší, tím nebezpečnější. V případě nanočástic můžeme hovořit o pronikání až do krevního řečiště. Následky pak mohou být takové, jak uvádí Státní zdravotní ústav v přiloženém článku.

VLIV NA ZDRAVÍ

„Krátkodobé zvýšení denních koncentrací suspendovaných částic frakce PM₁₀ se podílí na nárůstu celkové nemocnosti i úmrtnosti, zejména na onemocnění srdce a cév, na zvýšení počtu osob hospitalizovaných pro onemocnění dýchacího ústrojí, zvýšení kojenecké úmrtnosti, zvýšení výskytu kaše a ztíženého dýchání – zejména u astmatiků a na změnách plicních funkcí při spirometrickém vyšetření. **Dlouhodobě zvýšené koncentrace** mohou mít za následek snížení plicních funkcí u dětí i dospělých, zvýšení nemocnosti na onemocnění dýchacího ústrojí, výskyt symptomů chronického zánětu průdušek a zkrácení délky života zejména z důvodu vyšší úmrtnosti na choroby srdce a cév (zvláště u starých a nemocných osob) a pravděpodobně i na rakovinu plic. Tyto účinky bývají uváděny i u průměrných ročních koncentrací nižších než 30 µg.m⁻³. Při chronické expozici suspendovaným čisticím frakce PM_{2,5} se redukce očekávané délky života začíná projevovat již od průměrných ročních koncentrací 10 µg.m⁻³.“

SZÚ 2014. Zdravotní důsledky a rizika znečištění ovzduší Odborná zpráva za rok 2013. Dostupné z WWW:

http://www.szu.cz/uploads/documents/chzp/ovzdusi/dokumenty_zdravi/rizika_CR_2013.pdf

Ono je sice hezké hovořit o tom, že my na vesnici máme čisté ovzduší, protože nemáme žádné průmyslové výrobny a nemáme zde ani nadměrné zatížení dopravou. Z části je to jistě pravda, teda alespoň v létě, když nikdo netopí... Naopak v zimě, kdy velká většina z nás topí fosilními palivy a zplodiny každý den zaplavují naši obec, to už žádný rozdíl oproti městu nebude.

Tyto informace mě pak vedly k úvaze jak správně topit fosilními palivy, ale i dřevem, případně jak topit, abych všech zplodin vyprodukoval co nejméně.

Mezi nejčastější rady, jak můžeme ovlivnit emise z našeho topeniště a tím i čistotou ovzduší v naší obci:

- Spalujte v kotli pouze předepsané palivo.
- Provozujte kotel pouze na projektovaný výkon.
- Používejte kotel s vysokou účinností spalování.
- Nechte si kotel pravidelně seřídit - je to důležité pro jeho úsporný provoz.
- Nespalujte odpad!
- Pravidelně zajistěte údržbu komínu kominíkem.
- Nejméně spalin vzniká při vysoké teplotě hoření – neduste kotel.
- Pravidelně čistěte teplosměnné plochy (plochy, kde kotel předává teplo vodě v otopeném systému). Kotle na tuhá paliva se zanášeji sazemi, dehem a snižuje se tak jejich účinnost.

Vytápění dřevem nebo dřevěným odpadem jako je štěpka nebo piliny: dřevo lépe hoří při nižších teplotách a při spalování tak vzniká méně oxidu uhelnatého, oxidů síry a oxidů dusíku (na rozdíl od uhlí) za předpokladu že je dřevo proschlé.

Přiložená tabulka uvádí průměrné množství vyprodukovaného prachu na jeden rodinný dům za rok, při vytápění tuhými palivy.

Kolik prachu vyprodukuje jeden dům za rok při vytápění tuhými palivy?

[kg_{prachu}/rok a dům]

typ konstrukce zařízení	druh paliva					
	HU1	HU2	ČU	BUK	SMRK	BIO
automatický kotel	6	5	12			0,1 až 12
prohořívaci kotel	249		59	16		
odhořívaci kotel	32		52	15		
zplynovací kotel 1	2			9		
zplynovací kotel 2				2	10	
krbová kamna				7		

HU – hnědé uhlí, ČU – černé uhlí, BUK – bukové dřevo, SMRK – smrkové dřevo, BIO – biologický odpad (štěpka, pelety)

Úspory ve spotřebě tepelné energie, které nám pomohou snížit produkci emisí vzniklých topením.

- Zateplete stěny budov, střechu a podlahy.
- Utěsněte okna a dveře.
- V zimě větrejte krátce a intenzivně.
- Odstraňte překážky v cirkulaci tepla v interiéru (např. nevhodně umístěný nábytek před topným tělesem, kryty topných těles).
- Instalujte pokojové termostaty - u plynových kotlů zapínají kotel při poklesu teploty pod zvolenou hodnotu.
- Instalujte na topení termoventily, které drží stanovenou teplotu.
- Regulujte vlhkost vzduchu na tepelnou pohodu např. pomocí odpařovačů vody.

Další možností, jak snížit produkci zplodin je přestat užívat fosilní paliva a zaměřit se na elektřinu případně obnovitelné zdroje. Elektřina je bohužel nejdražším zdrojem tepla. Tak proč nezkusit solární panely nebo tepelná čerpadla? V současné době určitě zajímavá možnost. Tepelná čerpadla jsou v současné době schopná bezproblémově vyhřát dům i v mrazech pod – 15 stupňů celsia. Spotřeba elektrické energie k provozu tepelného čerpadla může dosahovat i jedné třetiny oproti elektrokotli.

Snížit emise vypouštěné při spalování ale můžeme i výměnou starého kotle za nový, užíváním kotle na dřevo a biomasu nebo jak jsem zmínil využitím solárního ohřevu.

Současná doba tomuto trendu navíc nahrává díky štědrým dotacím jednotlivých krajů. Dne 16. března 2017 Ministerstvem životního prostředí vyhlásilo výzvu pro jednotlivé kraje. Z Operačního programu Životní prostředí – Snížení emisí lokálního vytápění domácností. Díky tomuto programu lze získat dotace až do výše 120.000,- Kč u instalace tepelných čerpal a kotlů výhradně na biomasu. Až 75.000,- Kč u kotlů automatických kombinovaných na uhlí a biomasu a dále až 95.000,- Kč u plynových kondenzačních kotlů.

Královehradecký kraj již vyhlásil, že bude přijímat žádosti o dotace od 2. 5. 2017. Pardubický kraj uvedl na svých internetových stránkách, že výzvu k podávání žádostí o dotaci spustí na podzim roku 2017.

Použitá literatura:

http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/mes_zpravy/LEDEN_2017.pdf
<http://arnika.org/poletavy-prach-pm10>
<https://www.pardubickykraj.cz/kotlikove-dotace>
<http://www.kr-kralovehradecky.cz/scripts/detail.php?pgid=189>

Jaroslav Peřina ml.

OKÉNKO ZAHRÁDKÁŘŮ

Konečně jsme se dočkali. Jaro přejímá vládu nad nevlídnou zimou a zahrádkáři jsou opět ve svém živlu. Na zahrádkách je zase plno práce. Tady je sice jaro zpočátku na květy skoupé a všude kolem je příroda mnohem více rozkvetlá, ale co naděláme. Každý nadmořský metr navíc je znát.

Před časem jsem obdržela opis stoletého valašského všeobecného kalendáře a tak pro pobavení a možná zamýšlení uvádí některé květnové pranostiky.

Na samém počátku kalendáře je zábavná poznámka.

Cituji: Člověk zdravého rozumu požívající, omylnost měnících se časů a případnosti povědomý nebude tomu věřiti, že prší-li toho či onoho dne, svítí-li slunce na ten den nebo ne, že prý nedostatek chleba, vína míti budeme nebo všeho hojnost očekávati můžeme.

Květen – Na 1. máje, půjdeme do háje.

Svatý Florián si ještě může nasadit sněhový klobouk.

Večerní rosy v máji, hodně sena dají.

Májová vlažička, poroste travička.

Májový deštíček, poroste chlebíček.

Mokrý máj, v stodole ráj.

Na svatého Pankráce, každý zdravý do práce.

Před Servácem není léta, po Serváci s mrazy veta

Déšť svaté Lucie, švestky ubije.

Mnoho chroustů v máji, dobrý rok.

Když na Urbana prší, bývá hodně myší.

Jestli se v máji blýská, sedlák si výská.

V květnu už zahrádka nabývá milého vzhledu. Zahrádkáři doplňují, opravují, aby celkový obraz zahrádky byl po celé léto krásný.

Tolik ze stoletého kalendáře s několika pranostikami týkající se měsíce května. Zatím máme duben, ale už se blíží jeho konec a tím pádem i pálení čarodějníc a definitivní ukončení zimy.

29. a 30. dubna tj. sobota a neděle, můžete prožít krásný víkend.

Putování přes 3 zvoničky, pouť v Liticích n/Orlicí , a nakonec v neděli od 18. 00 hodin STAVĚNÍ MÁJE u hasičské chaty v Záchlumí, které již tradičně pořádají zahrádkáři ve spolupráci s Lady clubem a obcí Záchlumí.

Čarodějnice malé i velké, hubené i zakulacené, na koštěti nebo pěšky jsou vítány.

Přijďte společně skoncovat se zimou a přivítat nejkrásnější měsíc v roce, MÁJ – LÁSKY ČAS!!

Za zahrádkáře M. Dostálová

Sbor dobrovolných hasičů Bohousová

Vás zve do Areálu snů

**20. 5. 2017 - na závod ligy OSH Ústí nad Orlicí
v běhu na 60 metrů**

- představí se mladší a starší závodníci z celého okresu Ústí nad Orlicí
- samozřejmostí je účast našich borců
- přijďte fandit místním v honu za medailí
- od 14:00 hodin
- občerstvení zajištěno

3. 6. 2017 - dětský den

- různé atrakce, hry a tombola
- vystoupení mladých hasičů
- od 14:00 hodin
- občerstvení zajištěno

ZPRAVODAJ 3-4/2017

měsíčník OÚ Záchlumí, okres Ústí nad Orlicí, vydává obec Záchlumí, IČO **00279790**, vydáno 27. 4. 2017
Registrováno MK ČR E 20914. Vychází nákladem 250 ks. Neprodejný výtisk, email: ouzachlumi@orlicko.cz

www.obeczachlumi.cz, redakční rada Naďa Křenová, Jaroslav Peřina, e-mail zpravodaj:
zpravodaj.zachlumi@gmail.com (Rádi uvítáme Vaše příspěvky do zpravodaje)
Uzávěrka příštího čísla je 15. 6. 2017.